

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8107/2022
16.11.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милић Рајковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Велимир Јакић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4052/20 од 22.07.2021. године, у седници одржаној 16.11.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4052/20 од 22.07.2021. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4052/20 од 22.07.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Трећег основног суда у Београду П 686/15 од 01.02.2019. године, у ставовима првом и другом изреке тако што је усвојен тужбени захтев и утврђено да је по основу доприноса у стицању у ванбрачној и брачној заједници са туженим, тужиља сувласница 1/5 дограђеног објекта који се састоји од две засебне стамбене јединице на првом спрату – једна лоцирана у делу објекта према ... улици, нето површине 64,91 м² у коју се улази са заједничког степеништа унутар објекта и другу лоцирану у делу објекта према дворишту нето површине 73,10 м², плус 1,37 м² балкон и 5,92 м² тераса у коју се улази спољним степеницама из дворишта и једне засебне четворособне стамбене јединице на другом спрату лоциране на делу објекта према ... улици површине 62,43 м², као и дела таванског простора са оставама лоцираним према ... улици бруто грађевинске површине 56 м² у коју се приступа са заједничког степеништа унутар објекта, све у стамбеној згради у улици ... број .. у ..., саграђеној на кп бр .. КО ..., са правом коришћења припадајућег дела катастарске парцеле на којој се објекат налази, а што је тужени дужан да призна и трпи да тужиља своје право упише у Катастар непокретности без његовог посебног одобрења. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 662.600,00 динара. Ставом трећим изреке тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка,

погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), који се примењује на основу члана 506. став 2. тог закона и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужила и тужени су засновали ванбрачну заједницу 2001. године, а затим су закључили брак 2002. године у ком је рођено заједничко дете ...2002. године. По заснивању заједнице живота тужила и тужени су најпре живели у стану туженог у улици ... у ..., а затим у гарсоњери у приземном објекту који је тужени саградио пре закључења брака, на парцели бр .. КО ... коју је стекао у току 1996. године. На основу договора са ВВ, тужени је на постојећем приземном објекту доградио још два спрата и поткровље, па су уговором Ов 17528/06 од 24.10.2006. године, извршили физичку деобу, тако што је констатовано да је на кп бр .. тужени својим радом и средствима подигао приземље стамбеног објекта, као и помоћни објекат са гаражом без грађевинске дозволе, што му припада у искључиву својину и није предмет деобе, а да је сразмерно улагањима обе уговорне стране, свако од уговарача стекао право својине на одређеним деловима дограђеног објекта. Туженом је у физичкој деоби припало у својину: две засебне четворособне стамбене јединице на првом спрату и једна засебна четворособна стамбена јединица на другом спрату, као и део таванског простора са оставама, све ближе описано у изреци пресуде. Тужени је свој стан у улици ... уступио ћерки за 15.000 евра, који износ је уложио у заједничку градњу наведеног објекта на кп бр .. у улици Вештачењем је утврђена вредност изведених радова на изградњи спорне стамбене зграде у периоду од августа 2002. године до марта 2006. године, као и тржишна вредност приземног дела објекта у износу од 47.463 евра и катастарске парцеле .. у износу од 43.161 евро. Вештачењем економско-финансијске струке утврђени су укупни приходи тужиле и туженог у периоду од 29.12.2001. године до 09.12.2009. године, тако што је дат проценат учешћа тужиле и туженог у укупно оствареним приходима у више варијанти. Вештак је у једној од варијанти налаза обухватио и допринос тужиле за рад у кући, као и 1/3 исплаћене накнаде за плаћено одсуство код фирме у ... где је била запослена, при чему није у обрачун узео у обзир процењену вредност парцеле јер то није био предмет вештачења. Тужила је у току трајања брачне заједнице остваривала приход од рада на пијаци, продаје аута који је унела у брак, исплаћивана јој је накнада зараде, примила је накнаду за рођење трећег детета и отпремнину, док је тужени остваривао пензију и закупнину за издавање магацинског простора, примио је накнаду за продате акције и 15.000 евра добијених за стан који је уступио ћерки.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиле, налазећи да дограђени део за који тужила тражи утврђење права својине по основу стицања у ванбрачној и брачној заједници не представља заједничку имовину, већ посебну имовину туженог чија вредност није значајно увећана доприносом тужиле, тако да тужила нема својинско већ само облигационо право по основу свог допринос у стицању.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев налазећи да је утврђење права својине по основу стицања у ванбрачној и брачној заједници тражено на дограђеном делу објекта који чине посебне стамбене јединице у објекту који представља посебну имовину туженог. Дограђивањем објекта у току трајања заједнице живота формиране су посебне стамбене јединице, новостворене економски самосталне целине које немају статус посебне имовине, па је грађењем супружника на парцели која представља посебну имовину туженог заснован режим заједничке својине и у таквој ситуацији важи оборива претпоставка да су удели супружника једнаки. Терет доказивања, односно оспоравања ове законске претпоставке је на туженом, који је у поступку поред чињенице да су приземље објекта и земљиште на којем је објекат изграђен његова посебна имовина, требало да докаже и вредност посебне имовине и материјалне базе, вредност земљишта и вредност новоизграђених станова, како би се стављањем у однос тих вредности утврдио његов већи допринос, конкретно у мери која искључује право тужиље на својинско-правни захтев, па је у одсуству предложених и изведених доказа на те околности одлучено у границама постављеног захтева тужбе, применом правила о терету доказивања.

По оцени Врховног касационог суда другостепени суд је погрешно применио правило о терету доказивања, чиме је учинио битну повреду поступка из члана 374. став 1. у вези члана 231. став 1. ЗПП, на коју се основано у наводима ревизије указује.

Примени правила о терету доказивања по члану 231. став 1. ЗПП има места само уколико суд на основу изведених доказа (члан 8.) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу. У конкретном случају у првостепеном поступку изведени су докази и утврђена вредност посебне имовине туженог, тако што је поред осталог вештачењем утврђена тржишна вредност приземног објекта у износу од 48.463 евра, као и вредност парцеле на којој је објекат саграђен у износу од 43.161 ево. Утврђено је да је тужени уложио у градњу објекта 15.000 евра, који износ је добио за свој стан уступљен ћерки. Чињенице о наведеном обиму и вредности посебне имовине туженог биле су неспорне у току првостепеног поступка, што је и тужиља више пута указивала у својим поднесцима. Поред тога на основу налаза и мишљења вештака грађевинске струке, утврђена је вредност изведених радова на изградњи стамбене зграде спратности П+2+ПК у ... у периоду од августа 2002. године до марта 2006. године. У налазу су исказане вредности за сваку годину на основу изјава парничних странака у две варијанте. Вештачењем економско-финансијске струке утврђени су укупни приходи тужиље и туженог у периоду од 29.12.2001. године до 09.12.2009. године, тако што је дат проценат учешћа тужиље и туженог у укупно оствареним приходима у више варијанти. Зато је становиште другостепеног суда о одсуству предложених и изведених доказа на околност вредности посебне имовине и материјалне базе туженог, вредности земљишта и вредности новоизграђених станова, како би се стављањем у однос тих вредности утврдио његов већи допринос, конкретно у мери која искључује право тужиље на својинско-правни захтев, засновано на погрешној примени правила о терету доказивања. Другостепени суд је заузимајући другачији став у погледу правне природе дограђеног дела објекта који чине посебне стамбене јединице био дужан да битне чињенице из члана 180. Породичног закона утврди на расправи, оценом доказа које је извео првостепени суд, конкретизујући их и примењујући на спорни однос странака узимајући у обзир све врсте доприноса странака у стицању, као и утврђену вредност посебне имовине туженог.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд је на основу члана 415. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић